

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Školní vzdělávací program pro
předškolní vzdělávání

„Jedna kapka, druhá, třetí, s vodníkem si
hrají děti“

2018-2023

1	Identifikační údaje o škole.....	4
1.1	Název ŠVP.....	4
1.2	Údaje o škole.....	4
1.3	Zřizovatel.....	4
1.4	Platnost dokumentu.....	4
2	Obecná charakteristika školy	6
2.1	Velikost školy.....	6
2.2	Lokalita školy.....	6
2.3	Charakter a specifika budovy	6
3	Podmínky vzdělávání.....	8
3.1	Věcné podmínky.....	8
3.2	Životospráva.....	8
3.3	Psychosociální podmínky	9
3.4	Organizace chodu.....	9
3.5	Řízení mateřské školy.....	10
3.6	Personální a pedagogické zajištění.....	11
3.7	Spoluúčast rodičů.....	11
3.8	Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	11
3.9	Podmínky vzdělávání dětí nadaných	12
3.10	Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let	12
4	Organizace vzdělávání.....	14
5	Charakteristika vzdělávacího programu	16
5.1	Zaměření školy	16
5.2	Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu	16
5.3	Metody a formy vzdělávání.....	16
5.4	Zajištění vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných.....	17
5.5	Zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let	18
5.6	Zajištění průběhu vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka.....	19
6	Vzdělávací obsah.....	20
6.1	Integrované bloky	20
6.1.1	Vodník Neználek - Kapka poznávání.....	20
6.1.2	Vodník Neználek - Kapka kamarádství	21
6.1.3	Vodník Neználek - Kapka radosti.....	23
6.1.4	Vodník Neználek - Kapka zdraví	25
6.1.5	Vodník Zvídálek - Kapka přírody.....	26
6.1.6	Vodník Zvídálek - Kapka zvědavosti.....	28
6.1.7	Vodník Zvídálek - Kapka času	30
6.1.8	Vodník Zvídálek - Kapka cestování	31
6.1.9	Vodník Všeználek - Kapka moudrosti	33
6.1.10	Vodník Všeználek - Kapka šikovnosti.....	35

6.1.11	Vodník Všeználek - Kapka loučení	37
6.2	Popis zpracování třídního vzdělávacího programu	38
6.3	Dílčí projekty a programy	39
7	Systém evaluace	40

1 Identifikační údaje o škole

1.1 Název ŠVP

NÁZEV ŠVP: Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

MOTIVAČNÍ NÁZEV: "Jedna kapka, druhá, třetí, s vodníkem si hrají děti" 2018 -2023

1.2 Údaje o škole

NÁZEV ŠKOLY: Mateřská škola Bruntál, U Rybníka 3

SÍDLO ŠKOLY: U Rybníka 3, Bruntál, 79201

KONTAKTY:

e-mail: reditelka@msurybnika.cz,

web: www.msurybnika.cz

REDIZO: 600130924

IČO: 60780550

IZO: 107620065

STATUTARNÍ ZÁSTUPCE ŠKOLY: Petra Šofranková

ZPRACOVATELÉ PROGRAMU: Ředitelka školy ve spolupráci s týmem zaměstnanců

1.3 Zřizovatel

NÁZEV ZŘIZOVATELE: Město Bruntál

ADRESA ZŘIZOVATELE:

Nádražní 994/20, 79201 Bruntál

KONTAKTY:

554 706 111

1.4 Platnost dokumentu

PLATNOST DOKUMENTU: 1.9.2018 - 31.8.2023

ČÍSLO JEDNACÍ: 328/2020/ŘMŠ, aktualizace 61/2022/ŘMŠ

DATUM PROJEDNÁNÍ V PEDAGOGICKÉ RADĚ: 29. 8. 2018

DATUM PROJEDNÁNÍ SE ZŘIZOVATELEM: 8. 10. 2018

.....

ředitel školy
Petra Šofranková

.....

Razítko školy

2 Obecná charakteristika školy

2.1 Velikost školy

Kapacita školy: 190

Počet tříd: 7

Počet pracovníků: 23

V případě potřeby a možnosti je stálý počet pracovníků doplňován o další pracovníky (např. chůvy, školní asistenty, apod.).

2.2 Lokalita školy

Lokalita školy:

MŠ je jednou z pěti MŠ na území města Bruntál. MŠ i odloučené pracoviště je umístěno v sídlištní zástavbě. Škola U Rybníka je obklopena rozlehlou školní zahradou, kterou využívají i děti z odloučeného pracoviště. V blízkosti školy není žádná hlavní komunikace. V okolí je rybník, les, louka.

2.3 Charakter a specifika budovy

Charakter a specifika budovy/budov:

Třídy jsou umístěny ve dvou objektech – MŠ U Rybníka a ZŠ Cihelní. Šest tříd se nachází v budově MŠ. Jedná se o typizovanou budovu pavilonového typu, která má tři dvoupodlažní pavilony se samostatnými vchody a jeden jednopodlažní, kde je školní kuchyně, sklady a kanceláře. Objekt je z velké části podsklepený a propojuje všechny pavilony .

Součástí MŠ je školní jídelna, která každodenně připravuje plnohodnotnou stravu pro děti a zaměstnance, stravu pro děti na odloučeném pracovišti zajišťuje ZŠ Bruntál, Cihelní 6. MŠ má sedm tříd běžného typu. Jedna třída pro děti 5- 6leté je umístěna v budově nedaleké základní školy ve 3. podlaží stavebně oddělené přístavby 1. stupně .

Informace z historie školy:

Provoz byl zahájen 24. března 1977. Tehdejší název byl 10. mateřská škola Dělnická 27, známá byla jako „desítka“ nebo školka Dolní podle názvu sídliště, kde byla postavena. V roce 1995 škola získala právní subjektivitu. Do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení byla škola zařazena 31.

ledna 1996. V roce 2006 byla změněna adresa MŠ z ulice Dělnická 27 na U Rybníka 3. Od 1. září 2010 provozuje činnost odloučené pracoviště na ZŠ Bruntál, Cihelní 6.

MŠ je jednou z pěti MŠ na území města Bruntál. V současné době je technický stav budovy, vnitřního vybavení, zahrady a venkovního mobiliáře na ucházející úrovni. Pravidelnou údržbou a průběžným doplňováním inventáře se daří vytvořit podnětné prostředí a podmínky pro vzdělávání.

3 Podmínky vzdělávání

3.1 Věcné podmínky

Třídy jsou světlé a prostorné. Podlaha tříd, kde jsou dětské stoly sloužící ke stolování, hrám a výtvarným aktivitám, je pokrytá PVC. V herně je koberec, zde probíhají hry s velkými stavebnicemi, pohybové aktivity, rozkládají se matrace pro odpočinek. Všechny třídy jdou vybaveny typizovaným nábytkem, tělovýchovným nářadím, (lavička, ribstol aj.), pianinem a CD přehrávačem. Každá třída má svou šatnu, umývárnu, WC, sklad lehátek a lůžkovin, kabinet s pomůckami, kuchyňku – výdejnu stravy. Děti mají k dispozici moderní hračky, knihy, didaktické hry a pomůcky, CD s hudbou a pohádkami, hudební nástroje, tělovýchovné náčiní, výtvarný materiál, koutky živé přírody, vybavené koutky pro námětové hry. Všechny třídy jsou zařízeny nábytkem, který umožňuje dětem snadný přístup k hračkám a knihám. Interiér budovy a tříd je vyzdoben pracemi dětí, které korespondují s obsahem vzdělávací nabídky. Zahrada je rozlehlá s různými druhy terénu, se vzrostlou zelení, kvalitně vybavená herními sestavami. Je obohacena o jezírko, užitkové a bylinkové záhony, pocitový chodník, Věž poznání a dendrofon. Velká zahrada je rozdělena na menší plochy, poskytuje slunce i stín. Malá zahrada není příliš členitá, na zastínění pískoviště používáme síť. Je určena pro nejmenší děti, poskytuje jim bezpečné zázemí. Klidné zázemí zahrad vytváří stromy kolem oplocení.

3.2 Životospráva

Stravu v MŠ zajišťuje kuchyně, na odloučeném pracovišti ŠJ při ZŠ Bruntál, Cihelní 6. Strava je pestrá, plnohodnotná, vyvážená a vždy čerstvá. Dodržujeme vhodné intervaly mezi jídly, do jídla není přípustné děti nutit. Je zajištěn celodenní pitný režim. Denní rytmus a řád je pravidelný, ale současně flexibilní, aby umožňoval pružně reagovat na změny, aktuální situaci, potřeby dětí. Splňuje podmínky zdravé životosprávy a hygienické požadavky. Děti jsou každodenně dostatečně dlouho venku (2 hod.) s výjimkou nepříznivého počasí (silný déšť a vítr, teplota pod -10 st.). Pobyť na zahradě střídáme s tematicky zaměřenými vycházkami do okolí a přírody. Program činností je přizpůsoben kvalitě ovzduší. Režim dne umožňuje dostatek volného pohybu a pohybových aktivit – v rámci činností v MŠ, na zahradě i v okolí školy. Využíváme i blízkou louku, travnaté pole, hřiště v okolí školy, park. Respektujeme individuální potřebu spánku a odpočinku dětí. Dětem s nižší potřebou spánku nabízíme po krátkém odpočinku klidové činnosti u stolečků. Děti ke spánku nenutíme. Děti mají přirozený vzor ve svých učitelkách, které je svým příkladem vedou ke správným návykům.

3.3 Psychosociální podmínky

Pedagogové i správní zaměstnanci svým vystupováním a přístupem usilují o spokojené, jisté a bezpečné prostředí MŠ, dbají na to, aby atmosféra ve škole byla vlídná, klidná a vstřícná. K tvorbě bezpečného sociálního prostředí přispívají i rituály. Nově příchozímu dítěti poskytujeme možnost postupně přivykat neznámému prostředí a přizpůsobovat se novým situacím. Respektujeme individuální potřeby dětí a podle konkrétních situací na ně reagujeme a napomáháme k jejich uspokojování. Všechny děti mají dostatek prostoru a příležitosti k rozvoji svých schopností v rámci vzdělávací nabídky ve své třídě, nepodporujeme vytrhávání dětí ze sociální skupiny a známého prostředí, respektujeme přirozené potřeby dětí. Vyhýbáme se negativním slovním komentářům, zbytečnému organizování a manipulaci s dětmi, nepodporujeme nezdravou soutěživost dětí, děti neúměrně nezatěžujeme. Není přípustné děti zesměšňovat. Chování dětí nenásilně ovlivňujeme prosociálním směrem. Snažíme se vytvořit atmosféru založenou na vzájemné důvěře, komunikaci a spolupráci při řešení problémů. Společně vytváříme pravidla chování a soužití. Dětem poskytujeme volnost a svobodu, ale zároveň je vedeme k zodpovědnosti za své chování a jednání. Děti neúkolujeme, ale nabízíme vhodné činnosti a příležitosti, jak poznávat, přemýšlet, chápat a porozumět sobě i všemu kolem sebe. Nepředkládáme dětem hotové informace, učíme je řešit problémy, nesrovnáváme výkony dětí. Motivujeme pozitivním hodnocením. Vedeme je k tomu, aby nevyžadovaly okamžitou pozornost, ale snažily se problémy řešit samostatně. Vzdělávací nabídku přizpůsobujeme dětem, při plánování činností počítáme s jejich aktivním přístupem. Děti mají možnost svobodné volby, mohou si vybrat podle svých schopností, zájmů. Dbáme na to, aby ve vzdělávací nabídce byly činnosti různě náročné, aby každé dítě mohlo být v něčem úspěšné. Pozitivně hodnotíme především snahu, chválíme přiměřeně, podáváme dětem zpětnou vazbu, děti nesrovnáváme. Dbáme na to, aby vztah dospělých a dětí byl založen na vzájemné důvěře. Přijímáme každé dítě takové, jaké je a snažíme se vidět svět jeho očima. Naší prioritou je rozvíjení vzájemných vztahů, citlivosti, ohleduplnosti, zdvořilosti, komunikace. Naším cílem je, aby děti od nás odcházely jako citlivé, vzdělané a šťastné ...

3.4 Organizace chodu

Denní řád je pružný a lze ho přizpůsobit aktuálním potřebám dětí. Klademe důraz na všestranný rozvoj dětí. Jsou zařazovány zdravotně preventivní pohybové aktivity. Pohybové aktivity, podporující rozvoj základních pohybových dovedností a orientaci v prostoru, jsou uplatňovány v průběhu dne, při pobytu venku na školní zahradě i při vycházkách do okolí školy. Pedagogové se plně věnují dětem a jejich vzdělávání, děti podněcují k vlastní aktivitě, vytváří pro to vhodné podmínky – prostorové i materiální. Při nástupu dítěte do MŠ je realizován individuální adaptační režim. Děti mají možnost seznámit se postupně s novým prostředím, učitelkami. Adaptace probíhá ve spolupráci s rodiči, respektujeme individuální potřeby dětí. Denní řád je dostatečně pružný, poměr spontánních a řízených činností je vyvážený. Děti mají dostatek času i prostoru pro spontánní

hru, aby ji mohly dokončit nebo v ní později pokračovat. Mají možnost neúčastnit se společných činností. V průběhu spontánních činností mají děti dostatek podnětů k vlastní aktivitě, je respektováno jejich individuální tempo. Volný přístup k hračkám a pomůckám podporuje jejich samostatnost při volbě her. Děti mají velké možnosti účasti podle vlastního uvážení u činností, experimentů, objevů a pozorování. Jsou vytvářeny podmínky pro individuální, skupinovou práci i frontální činnosti. Uplatňujeme kooperativní činnosti, vedeme děti ke spolupráci. Je dbáno na soukromí dětí, nacházejí potřebné zázemí, klid, bezpečí. V každé třídě je vytvořena klidová zóna, do které se děti mohou uchýlit. Soukromí dětí respektujeme i při osobní hygieně. Při plánování dbáme na to, aby činnosti byly různě náročné, aby každé dítě mohlo být v něčem úspěšné. Reagujeme na neočekávané situace a zařazujeme i předem neplánovaná témata, činnosti, hry. Není vhodné neakceptovat to, co děti zajímá, co chtějí vědět. Pro svou práci mají učitelé k dispozici velmi dobře vybavené zázemí, čas na přípravu, dostatek didaktických pomůcek. Ty si i aktivně připravují a vyrábějí. Při činnostech využívají vybavené koutky, dílničky, prostory na zahradě. Třídy jsou naplňovány do počtu 26 dětí, spojování tříd je omezeno ráno do 6:45 hod. a odpoledne od 15:45 – 16:30 hod. Jiným způsobem lze spojování upravit v době nepřítomnosti pedagogických pracovníků nebo při úbytku dětí.

3.5 Řízení mateřské školy

Statutárním orgánem školy je ředitelka. Plánuje, organizuje, koordinuje a kontroluje úkoly a opatření související s činností školy. Povinnosti, pravomoci a úkoly všech zaměstnanců jsou vymezeny v náplních práce. Zaměstnanci jsou pravidelně informováni na radách, aktuální informace jsou sdělovány osobně, na nástěnce pro zaměstnance, e-mailem. Rodiče se informace dozvídají prostřednictvím schůzek, nástěnek, webových stránek, aplikace Naše MŠ, osobně či telefonicky. Ovzduší důvěry je podporováno týmovou spoluprací, účastí všech na rozhodování o důležitých otázkách, možností vyjadřovat se k dění v MŠ. Učitelky spolurozhodují o zásadních otázkách školního programu, mají svobodu, ale i odpovědnost za plnění jeho cílů. Ředitelka pravidelně provádí hospitace a kontroly, konzultuje se všemi zaměstnanci problémy, podporuje je v jejich dalším růstu. Vlastním příkladem a pozitivním hodnocením motivuje všechny zaměstnance, oceňuje iniciativu nad rámec běžných povinností. Vítáme a podporujeme zájem rodičů o spolupráci, snažíme se o týmovou práci pedagogů a rodičů, o jejich aktivní zapojení do dění v MŠ. K plánování práce využíváme zpětné vazby na základě evaluace všech oblastí, na které se podílí všichni zaměstnanci. Vypracování ŠVP se pod vedením ředitelky účastní všichni pedagogové, akceptujeme návrhy a připomínky rodičů. Mateřská škola spolupracuje se zřizovatelem a dalšími orgány státní správy a samosprávy, s nejbližší základní školou a s odborníky (PPP, SPC, SVP, OSPOD, obecně prospěšnými společnostmi - EUROTOPIA.CZ, o.p.s., Help-in, o.p.s.).

3.6 Personální a pedagogické zajištění

Výchovu a vzdělávání dětí zajišťuje ředitelka a 14 učitelek. Podle potřeby je sbor doplněn o asistenty, chůvu. 6 učitelek působí jako logopedický preventista. Všichni pedagogové mají předepsanou odbornou kvalifikaci. Povinnosti, odpovědnost, pravomoci a úkoly všech pracovníků jsou jasně vymezeny. Všichni aktivně přistupují k dalšímu vzdělávání, které je zabezpečováno v rozsahu možností MŠ a finančních prostředků. Profesionální kompetence jsou stanoveny vždy na daný školní rok v dokumentu "Specializace a kompetence pedagogů". Další růst podporuje ředitelka svým příkladem, zajišťuje nabídku vzdělávacích kurzů, podporuje vlastní iniciativu v této oblasti. Pracovní doba učitelek je stanovena tak, aby byla vždy při všech činnostech zajištěna optimální pedagogická péče. Podle možností a podmínek školy je zajištěno překrývání přímé pedagogické činnosti učitelů ve třídě, optimálně alespoň v rozsahu 2,5 hod. Učitelky jednají, chovají se a pracují v souladu se společenskými pravidly a pedagogickými a metodickými zásadami výchovy a vzdělávání dětí předškolního věku. Speciální logopedickou péči zajišťuje speciální pedagog-logoped.

3.7 Spoluúčast rodičů

Rodiče vnímáme jako partnery při vzdělávání a chodu školy. Vycházíme z oboustranné důvěry, snažíme se využívat všech forem spolupráce a komunikace s rodiči. Respektujeme přirozené dětské potřeby, přijímáme každé dítě takové, jaké je, jako individualitu. Vycházíme vždy z toho, co dítě zajímá, z toho, co zná a umí a co rádo dělá. Podporujeme a prohlubujeme spolupráci s rodiči aktivním zapojením do dění MŠ a možností spolupodílet se na programech MŠ. Rodiče mají přístup do třídy, mohou se účastnit třídních aktivit, pomáhat při jejich organizaci. O vzdělávací nabídce rodiče pravidelně informujeme na nástěnkách v šatnách a na webových stránkách školy. Denní kontakt umožňuje sdělovat si informace o dítěti a společně postupovat při jeho výchově. Chráníme soukromí rodiny, zachováváme diskrétnost a mlčenlivost ve svěřených vnitřních záležitostech, nezasahujeme do soukromí a života rodiny, pokud nejsou porušována práva dítěte. Rodinnou výchovu doplňujeme, nebouráme, co rodiče vybudovali, ale snažíme se najít společnou řeč a při výchově dětí „táhnout za jeden provaz“. MŠ zajišťuje osvětové aktivity v otázkách výchovy a vzdělávání, pomáhá s komunikací s PPP, SVP, SPC...

3.8 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Dětem se SVP se snažíme zajistit takové prostředí, které je pro ně bezpečné a zároveň podnětné. Zohledňujeme individuální potřeby těchto dětí, vycházíme jim vstříc. Každé má upravené podmínky ve třídě, podle možnosti k dispozici asistenta. Podle potřeb volíme kompenzační pomůcky, buď individuální (zakoupené či vytvořené přímo pro jednotlivé děti), popřípadě pomůcky z bohaté

výbavy MŠ. Logopedická péče je zajištěna externím logopedem, úzkou spoluprací s rodinou, s SPC. Běžné logopedické chvílky zajišťují logopedičtí preventisté. Při vzdělávání dětí se SVP spolupracují učitelky s dalšími odborníky, využívají služeb školských poradenských zařízení. Ve třídách s dětmi s přiznaným PO je snížen počet dětí. Podle stupně PO je zde k dispozici asistent pedagoga nebo školní asistent. Dětem, vyžadujícím péči v oblasti poruchy komunikace, vycházíme vstříc používáním augmentativních metod komunikace.

3.9 Podmínky vzdělávání dětí nadaných

Při vzdělávání dětí vytváříme podmínky, které stimulují vzdělávací potenciál všech dětí v různých oblastech. Disponujeme dostatkem materiálů a didaktických pomůcek k rozvoji talentu jednotlivých dětí. Každá třída je vybavena hudebními nástroji, výtvarným materiálem, polytechnickými pomůckami, knihami, didaktickými hrami..., dětem volně dostupnými. S ohledem na individuální možnosti dětí jsou jim v rámci nabídky aktivit předkládány činnosti, které umožňují tento potenciál projevit a v co největší míře využít. Nečekáme na potvrzení a identifikaci nadání, podporujeme všechny projevy a známky nadání. Dětem, které projevují známky nadání, věnujeme zvýšenou pozornost, volíme vyšší stupeň náročnosti činností, individuální přístup. Pedagogové při práci s nadanými dětmi využívají své znalosti, které si průběžně doplňují a prohlubují, spolupracují s odborníky s PPP, zpracovávají PLPP. Pokud se u dítěte projeví mimořádné nadání, doporučíme vyšetření ve školském poradenském zařízení. Pokud školské poradenské zařízení identifikuje mimořádné nadání dítěte a doporučí vypracování individuálního vzdělávacího plánu, postupujeme při jeho zpracování, realizaci a vyhodnocování v úzké spolupráci s rodiči dítěte a školským poradenským zařízením.

3.10 Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

Třída pro děti od dvou let je uzpůsobena požadavkům, vyplývajícím z věkových specifik tohoto období. Zřizovatel poskytl účelovou dotaci ve výši 60 tis. Kč, za kterou byly pořízeny velikostně nastavitelné stoly, židličky, paravány pro relaxační zóny. Hračky a pomůcky určené dětem k volnému použití jsou uloženy v nízkých otevřených skříňkách. K ukládání ostatních pomůcek slouží zabezpečené uzavíratelné skříňky. V rámci třídních pravidel je nastaveno bezpečné chování při jejich používání. Prostředí je upraveno tak, aby umožňovalo volný pohyb dětí. Děti mají dostatek prostoru k pohybovým hrám, třídy jsou vybaveny relaxační zónou k odpočinku dětí během dne. Uzpůsobeno je i zázemí pro hygienu – bylo doplněno o přebalovací pult, nočník. Šatna dětí je vybavena skříňkami, každé dítě má svou přihrádku na uložení náhradních věcí. Režim dne vychází z věkových specifik dětí, zohledňuje častější střídání činností, jejich rozmanitost, individuální potřebu aktivity a odpočinku dětí. Upraven je i čas stravování a odpočinku po obědě. Při adaptaci dětí úzce spolupracujeme s rodinou, vycházíme z potřeb jednotlivých dětí. V případě problémů řešíme adaptaci postupným prodlužováním času stráveným ve škole, možností přítomnosti rodiče. Pociť

bezpečí a jistoty zabezpečujeme individuálním přístupem, klidným a přátelským chováním dospělých. Děti mají možnost brát si do školy svou oblíbenou hračku. Ve třídě je přítomen školní asistent (chůva), který se věnuje dětem s vyšší potřebou péče. Vzdělávání probíhá různými formami podle potřeb a volby dětí – individuálně, skupinově i frontálně. Preferujeme vzdělávací činnosti realizované důsledně v menších skupinách či individuálně. Učitelky respektují specifické potřeby a zájmy dětí, nastavují srozumitelná a jednoduchá pravidla a řád, určující mantinely jejich jednání. Jsou pro děti vzorem a oporou. Pěstují ve třídě harmonické vztahy, vedou děti k přátelství, citlivému jednání, podporují aktivitu dětí, zvědavost, snahu po objevování. Společně s rodiči se snaží být partnery při výchově a vzdělávání dětí.

4 Organizace vzdělávání

Druh provozu školy: Celodenní

Počet tříd včetně bližší charakteristiky:

Mateřská škola má 7 tříd, heterogenní i homogenní. 6 tříd je umístěno v budově MŠ, 1 třída pro děti 5 - 6leté v budově ZŠ Cihelní (odloučené pracoviště). Celková kapacita školy je 190 dětí. Metody a formy práce i nabídka činností zohledňují věkové složení dětí. Preferujeme kooperativní a skupinové formy výuky, které jsou postaveny na praktických činnostech spojených s běžnými životními situacemi. Činnosti plánujeme vzhledem k potřebám a zájmům dětí, využíváme individuální, skupinové i frontální formy práce. Poměr spontánních a řízených činností je vyvážený, záměrná ranní nabídka činností ze strany učitelek je propojena s navazujícími řízenými vzdělávacími aktivitami.

Pravidla pro zařazování do jednotlivých tříd:

Pro děti 2–3leté máme vyhrazenou jednu homogenní třídu, ve které je snížený počet dětí. Ostatní děti zařazujeme do věkově smíšených tříd (převážně 2 věkové skupiny) podle možností školy a přání rodičů. Třídy jsou naplňovány do počtu 24 dětí, při schválení výjimky z nejvyššího počtu dětí může být počet navýšen maximálně o 4 děti na třídu. První a druhý ročník jsou děti zpravidla ve stejné třídě, poslední rok před nástupem do školy přecházejí do třídy (homogenní) na odloučeném pracovišti (podle možné kapacity).

Činnosti se souběžným působením dvou učitelů ve třídě:

Podle možností a podmínek školy je zajištěno překrývání přímé pedagogické činnosti učitelů ve třídě, optimálně alespoň v rozsahu 2,5 hod. Učitelky se překrývají u činností vyžadujících jejich současnou přítomnost z hlediska zabezpečení péče o mladší děti, bezpečnosti dětí (pobyt venku, návštěvy tělocvičny, bazénu, divadel apod.), při třídních a školních akcích.

Kritéria pro přijímání dětí do mateřské školy:

Do mateřské školy se přijímají děti zpravidla po dovršení 3 let, mohou být přijaty i děti mladší, podle bodového ohodnocení vyplývajícího ze stanovených kritérií. Ředitelka MŠ stanoví po dohodě se zřizovatelem, termín a dobu zápisu. Děti jsou přijímány ve správním řízení podle stanovených kritérií .

Popis pravidel organizace individuálního vzdělávání:

Má-li být dítě individuálně vzděláváno převážnou část školního roku nebo po celý školní rok, je zákonný zástupce dítěte povinen toto oznámení učinit nejpozději 3 měsíce před počátkem školního roku. V ostatních případech doporučujeme oznámení učinit nejpozději 1 měsíc přede dnem, kdy má dojít k zahájení individuálního vzdělávání dítěte. Mateřská škola ověří, jakým způsobem je dítě vzděláváno v úrovni osvojování očekávaných výstupů v jednotlivých oblastech uvedených v RVP PV a případně doporučí zákonnému zástupci další postup při vzdělávání dítěte; způsob a termíny ověření, včetně náhradních termínů, stanoví školní řád tak, aby se ověření uskutečnilo v období od 3. do 4. měsíce od začátku školního roku. Přesný termín se určí po dohodě se zákonným zástupcem dítěte, který je povinen zajistit účast dítěte u ověření. Ředitel mateřské školy, kam bylo dítě přijato k předškolnímu vzdělávání, ukončí individuální vzdělávání dítěte, pokud zákonný zástupce dítěte nezajistil účast dítěte u ověření, a to ani v náhradním termínu. Odvolání proti rozhodnutí ředitele mateřské školy o ukončení individuálního vzdělávání dítěte nemá odkladný účinek. Po ukončení individuálního vzdělávání dítěte nelze dítě opětovně individuálně vzdělávat.

5 Charakteristika vzdělávacího programu

5.1 Zaměření školy

Mateřská škola se nepřiklání k žádnému alternativnímu programu a nemá konkrétní zaměření. Hlavním cílem je podpora individuality každého dítěte a rozvoj jeho osobnosti s ohledem na zájmy a možnosti jednotlivých dětí. Při tvorbě vzdělávacího programu vycházíme z konkrétních podmínek naší školy (výhodná lokalita, věk dětí, kvalitní materiální, organizační, bezpečnostní a personální podmínky). Podporujeme environmentální vzdělávání dětí, vnímání přírody všemi smysly, vnímání zákonitostí – vnímání změn v přírodě, bádání a experimentování v přírodě, projevování úcty ke všemu živému.

5.2 Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu

Záměr:

Chápeme-li předškolní období jako základ celoživotního vzdělávání, pak je důležité si uvědomit, že vše, co do dítěte v těchto letech vložíme, dává prostor pro jeho budoucí rozvoj. Je to jako s kapkou vody. Aby se dostala do rybníka, musí překonat různé překážky a po cestě poznat a zažít mnoho zkušeností. Samozřejmě nesmíme zapomenout na to, že každá kapka potřebuje, abychom ji s láskou sledovali. Pro děti to znamená podnětné prostředí, citové i materiální zázemí, kontakt s vrstevníky a pocit sounáležitosti. Pokud tedy budeme vnímat každé dítě ve třídě „jako kapku vody“, o kterou se po určitou dobu musíme pečlivě starat tak, aby jednou doputovala do rybníka – tak naším cílem je, aby děti od nás odcházely (a třeba v putování pokračovaly až do moře) jako citlivé, vzdělané a šťastné ...

Dlouhodobé cíle:

1. Zajištění takového prostředí, kde bude dostatek podnětů pro tělesný, psychický a sociální rozvoj dětí, hravé prostředí, jehož základem je citlivost, aktivita, samostatnost přiměřená věku dětí, pracovní dovednosti a rozvoj talentu.
2. Propojení mateřské školy a rodiny – kdy v zájmu optimálního vývoje dítěte je skloubena dominantní péče rodinná s péčí institucionální.

5.3 Metody a formy vzdělávání

Formy vzdělávání:

Snažíme, o to, aby vzdělávací program vycházel z potřeb, zájmů a individuálních možností dětí. Dbáme na to, aby ve vzdělávací nabídce byly činnosti různě náročné, aby každé dítě mohlo být

v něčem úspěšné. Formy práce (individuální, skupinové, kooperativní i frontální) volíme vždy s ohledem na vzdělávací nabídku, aktuální situaci, zájem dětí.

Metody vzdělávání:

Využíváme metody prožitkového a kooperativního učení, učení hrou, situačního a spontánního sociálního učení. Uplatňujeme didakticky zacílenou činnost, motivovanou a nabízenou dětem pedagogem, v níž je zastoupeno spontánní i záměrné (plánované) učení. Vytváříme a nabízíme vzdělávací příležitosti v podobě praktických či intelektových činností, které odpovídají věkovým a individuálním možnostem dětí. Vzdělávací nabídka je přiměřená, děti zbytečně neorganizujeme ani nepřetěžujeme. Různorodými metodami se snažíme podporovat dětskou samostatnost, aktivitu, tvořivost, zvědavost a chuť po poznávání.

5.4 Zajištění vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení PLPP:

Pravidla a průběh tvorby PLPP – podpůrné opatření 1. stupně kompenzuje mírné obtíže ve vzdělávání a výchově, podpůrná opatření stanovuje, realizuje, vyhodnocuje škola sama (i bez doporučení školského poradenského zařízení). Učitel na základě vlastní pedagogické diagnostiky identifikuje obtíže dítěte ve vzdělávání a výchově (pozorování dítěte, rozhovor s dítětem či zákonným zástupcem, analýza výkonů a výsledků činností dítěte, portfolio dítěte, analýza pedagogického přístupu, identifikuje rizikové faktory, aj.). Ředitelem pověřená osoba (učitel) stanoví cíle PLPP, konkrétní metody a postupy k jejich dosažení, termíny hodnocení. Podkladem pro zpracování PLPP je ŠVP. PLPP sestavuje učitel. PLPP má písemnou podobu. Realizace PLPP – aplikace doporučených konkrétních metod a postupů. Vyhodnocování PLPP – zjištění naplnění cílů PLPP, zjištění účinnosti postupů a metod, stanovení dalšího postupu.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení IVP:

Pravidla a průběh tvorby IVP – podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení. IVP zpracovává škola na základě doporučení ŠPZ, žádosti zákonného zástupce a po projednání se zákonným zástupcem. Škola poskytne PLPP školskému poradenskému zařízení. Podkladem pro zpracování IVP je ŠVP. Obsahuje údaje o skladbě druhů a stupňů poskytovaných podpůrných opatření. Realizace IVP – aplikace doporučených

konkrétních metod a postupů. Vyhodnocování IVP – naplňování IVP vyhodnocuje ŠPZ ve spolupráci se školou nejméně jednou ročně.

Pravidla pro zapojení další subjektů:

Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných spolupracuje učitel s dalšími odborníky, využívá služby školských poradenských zařízení. Děti mají možnost své schopnosti rozvíjet v místních mimoškolních organizacích (zájmové činnosti).

Zodpovědné osoby:

Pravidla pro použití podpůrných opatření školou a školským zařízením stanovuje vyhláška č. 27/2016 Sb. Zodpovědnou osobou za systém péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami je ředitelka školy. Ředitelka školy pověřuje učitele sestavením PLPP, IVP, komunikací se zákonnými zástupci dítěte a pracovníkem ŠPZ. Na vzdělání dětí s SVP se podílejí učitelka, asistent pedagoga, školní asistent, rodiče, příslušná PPP, SPC, SVP.

5.5 Zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let

Ve výchově a vzdělávání dětí mladších tří let se snažíme o naplnění tří priorit:

1. Úzce spolupracovat s rodinou a vytvářet podmínky pro zajištění organické provázanosti režimu dvouletého dítěte v rodině i mateřské škole.
2. Individuálně podporovat aktivitu dětí, zvědavost, snahu po objevování, ale zároveň je nepřetěžovat. Plánování a realizace konkrétních vzdělávacích činností přizpůsobovat možnostem a schopnostem dětí. Využívat učení nápodobou, situační učení, opakování činností, pravidelné rituály. Přizpůsobit činnosti tomu, že se děti mladší tří let nedokážou delší dobu soustředit, průběžně je střídat, sladit spontánní s řízenými. Největší prostor ponechávat volné hře a pohybovým aktivitám.
3. Vytvořit pevné základy pro postupné osamostatňování dítěte v oblasti sebeobsluhy a socializace směřující k rozvoji osobnosti.

Všechny učitelky absolvovaly seminář „Specifika práce s dvouletými dětmi“ v rozsahu 24 hodin, byla zakoupena odborná literatura „Dvouleté děti v předškolním vzdělávání“.

5.6 Zajištění průběhu vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Cílem poskytované jazykové přípravy dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka je, aby při přechodu na základní školu měly takové jazykové a sociokulturní kompetence v českém jazyce, které jim umožní se zapojit do výuky v základní škole a dosáhnout školního úspěchu.

Pedagogové mateřské školy poskytují dětem-cizincům a dětem, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí potřebnou podporu při osvojování českého jazyka již od jejich nástupu do mateřské školy.

Při práci s celou třídou, ve které se vzdělávají i děti, které se český jazyk učí jako druhý jazyk, pedagogové uzpůsobují didaktické postupy a děti cíleně podporují v osvojování českého jazyka u těchto dětí.

V souladu s platnou právní úpravou v situaci, kdy v mateřské škole, budou alespoň 4 cizinci v povinném předškolním vzdělávání, bude zřízena skupina nebo skupiny pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání. Vzdělávání ve skupině pro jazykovou přípravu bude rozděleno do dvou nebo více bloků v průběhu týdne.

Na základě posouzení potřebnosti jazykové podpory mohou být zařazeny do skupiny pro jazykovou přípravu rovněž jiné děti, než jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy.

Při zajištění průběhu vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka vycházíme z toho, že děti se nejlépe učí jazyk přirozenou cestou kontaktem s vrstevníky a nadměrné vyčleňování dětí ze známého prostředí jim neprospívá. Systém jazykové přípravy je pak určitou nadstavbou a větším zacílením na vzdělávání dětí cizinců v češtině.

Systém jazykové přípravy:

- Individuální přístup pedagoga respektující jedinečnost dítěte, jeho specifické potřeby a rozdílnou úroveň jeho dovedností
- Cílená a systematická podpora dítěte při adaptaci (plán postupné adaptace), při začleňování dítěte do kolektivu vrstevníků (přizpůsobení stylu práce i vzdělávací nabídky tak, aby se mohly zapojovat všechny děti), při komunikaci (rozvoj a podpora jazyka v průběhu celého dne, při skupinových činnostech nebo individuálně).

6 Vzdělávací obsah

6.1 Integrované bloky

6.1.1 Vodník Neználek - Kapka poznávání

Název integrovaného bloku	Vodník Neználek - Kapka poznávání
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	Neználek představuje malého vodníčka, který je na začátku poznávání světa kolem sebe. Neználkovi u rybníka v Kapce poznávání vytvoříme takové prostředí, které mu umožní: <ul style="list-style-type: none"> • Seznámit se s mateřskou školou (prostředí). • Seznamovat se s přírodou živou a neživou (rostliny, živočichové, nerosty). • Rozlišovat předměty a jejich vlastnosti (velikost, barva, tvar, materiály, chutě, vůně, zvuky, funkce předmětů).
Návrhy dílčích témat pro realizaci	Poznáváme školku, Jak se umět o sebe postarat ...

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
si všímá dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem	rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané	pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody
si uvědomuje, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky	získání relativní citové samostatnosti	odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem	rozvoj fyzické i psychické zdatnosti	zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo	osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem	navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
	seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu	orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím	rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)	pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
		učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
		správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči

6.1.2 Vodník Neználek - Kapka kamarádství

Název integrovaného bloku	Vodník Neználek - Kapka kamarádství
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	Neználek představuje malého vodníčka, který je na začátku poznávání světa kolem sebe. Neználkovi u rybníka v Kapce kamarádství vytvoříme takové prostředí, které mu umožní: <ul style="list-style-type: none"> • Zvládat pravidla vzájemného chování (doma, v mateřské škole, na veřejnosti, herní pravidla). • Seznámit se s mateřskou školou (vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi). • Poznávat svoji rodinu (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině).
Návrhy dílčích témat pro realizaci	Jak si spolu hrát, Jak se k sobě chovat...

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou	rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu	domluvit se slovy i gesty, improvizovat uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí	seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému	dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých	osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám	rozdílet, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
se nebojí chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu	poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)	přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
	poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného	porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat	sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí	respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti

6.1.3 Vodník Neználek - Kapka radosti

Název integrovaného bloku	Vodník Neználek - Kapka radosti
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	Neználek představuje malého vodníčka, který je na začátku poznávání světa kolem sebe. Neznáčkovi u rybníka v Kapce radosti vytvoříme takové prostředí, které mu umožní: <ul style="list-style-type: none"> Projevovat zájem o kulturu a umění (kultura prostředí, ve kterém dítě žije, lidové zvyky, tradice, svátky, svět výtvarného a dramatického umění, svět hudby, svět sportu, jak se lidé baví, kouzelný svět pohádek). Tvořivě vyjadřovat prožitky (rozvoj představivosti a fantazie).
Návrhy dílčích témat pro realizaci	Umíme rozdávat radost, Pohádky, Karnevaly, Svátky, tradice, zvyky...

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)	osvojení si věku přiměřených praktických dovedností	ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.) ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
	rozvoj společenského i estetického vkusu	vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky	vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat	vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)
má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije	rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, citění a prožívání	těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
		sledovat a vyprávět příběh, pohádku naucit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost	vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách	mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost	vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)	respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
		vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat	vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)	respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
		vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)

6.1.4 Vodník Neználek - Kapka zdraví

Název integrovaného bloku	Vodník Neználek - Kapka zdraví
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	Neználek představuje malého vodníčka, který je na začátku poznávání světa kolem sebe. Neználkovi u rybníka v Kapce zdraví vytvoříme takové prostředí, které mu umožní: <ul style="list-style-type: none"> • Získávat povědomí o lidském těle a jeho částech, vývoji, změnách (hlavní smyslové a tělesné orgány a jejich funkce včetně pohlavních, narození, růst těla a jeho proměny). • Rozvíjet a upevňovat sebeobsluhu (hygiena, stolování, oblékání, úklid). • Získávat zdravé životní návyky (pohybové činnosti a sport, zdravá výživa, příprava pokrmů, potraviny). • Ochraňovat osobní zdraví (péče o čistotu a zdraví, ochrana před škodlivými látkami a vlivy, návykovými látkami a závislostmi, prevence onemocnění).
Návrhy dílčích témat pro realizaci	Lidské tělo, Smysly, Zdraví, Hygiena...

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení	rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny	uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají) zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.
řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě	posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)	vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého	osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy	pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit příroduv okolí, živé tvory apod.)
se domlouvá gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci	rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních	porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
se chová při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout	získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci	vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.
dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)	vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu	mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
	uvědomění si vlastního těla	pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem zachovávat správné držení těla

6.1.5 Vodník Zvídálek - Kapka přírody

Název integrovaného bloku	Vodník Zvídálek - Kapka přírody
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	Vodník Zvídálek je již jistější, protože prostředí u rybníka už mu není cizí. Může se tedy v Kapce přírody vydat probádat okolí rybníka a <ul style="list-style-type: none"> objevovat rozmanitosti přírody i světa

Název integrovaného bloku	Vodník Zvídálek - Kapka přírody
	<ul style="list-style-type: none"> • získávat poznatky o krajině (země, hory, řeky, les, pole, zahrada, rybník, lidská sídla, pohoří, světadíly, planeta Země, Slunce, vesmír) • utvořit si představu o rodině ve světě zvířat <p>poznávat životní prostředí a vědět, jak ho chránit (positivní a negativní vliv člověka na životní prostředí, na okolní krajinu, rovnováha a nerovnováha v přírodě, péče o okolí a životní prostředí, ochrana přírody)</p>
Návrhy dílčích témat pro realizaci	Umím se starat o svět kolem sebe, EVVO, Zvířata, Rostliny, Co se děje v ekosystémech – les, louka, voda...

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej	rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)	vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)	seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije	zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
	rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat	zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)
má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije	rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie	zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit	rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních	uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky	osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí	zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)
ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit	vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí	rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškodit, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem

6.1.6 Vodník Zvídálek - Kapka zvědavosti

Název integrovaného bloku	Vodník Zvídálek - Kapka zvědavosti
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	Vodník Zvídálek je již jistější, protože prostředí u rybníka už mu není cizí. Může se tedy v Kapce zvědavosti vydat probádat okolí rybníka a

Název integrovaného bloku	Vodník Zvídálek - Kapka zvědavosti
	<ul style="list-style-type: none"> zkoumat látky a jejich vlastnosti (voda a vzduch, nerosty, kovy, suroviny, přírodní materiály a jejich vlastnosti, umělé materiály) vnímat přírodu všemi smysly projevovat zájem o vědu a techniku (technické přístroje, se kterými se dítě setkává) naučit se používat věci kolem nás (předměty denní potřeby, hračky, pomůcky, sportovní náčiní a nářadí, výtvarné pomůcky, hudební nástroje, pracovní pomůcky, jejich užívání)
Návrhy dílčích témat pro realizaci	Pokusy, objevování, experimenty...

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů	rozvoj a užívání všech smyslů	<p>vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)</p> <p>vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)</p>
se dokáže ve skupině prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy	<p>rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny</p> <p>rozvoj kooperativních dovedností</p>	<p>vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)</p> <p>vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)</p> <p>spolupracovat s ostatními</p>
rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit	rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)	<p>nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným</p> <p>přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit</p>

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
se zajímá o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřené aktuálnímu dění	pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit	všímat si změn a dění v nejbližším okolí
dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)	vytváření základů pro práci s informacemi	projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon

6.1.7 Vodník Zvídálek - Kapka času

Název integrovaného bloku	Vodník Zvídálek - Kapka času
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	Vodník Zvídálek je již jistější, protože prostředí u rybníka už mu není cizí. Může se tedy v Kapce času vydat probádat okolí rybníka a <ul style="list-style-type: none"> pozorovat přírodní jevy a děje, zákonitosti, živly (podnebí, proměny počasí, řád světa – roční doby, změny v přírodě) utvořit si představu o elementárních časových pojmech a jejich souvislostech (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok)
Návrhy dílčích témat pro realizaci	Jak se mění svět, technika, Čas, Roční období...

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů	rozvoj a užívání všech smyslů	vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
	seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije	zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích	vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách	porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých	rozvoj schopnosti sebeovládání	uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)
se spolupodílí na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim	posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)	uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)	vytváření pozitivního vztahu k intelektuální činností a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení	záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost

6.1.8 Vodník Zvídálek - Kapka cestování

Název integrovaného bloku	Vodník Zvídálek - Kapka cestování
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět

Název integrovaného bloku	Vodník Zvídálek - Kapka cestování
Charakteristika integrovaného bloku	<p>Vodník Zvídálek je již jistější, protože prostředí u rybníka už mu není cizí. Může se tedy vydat probádat okolí rybníka a</p> <ul style="list-style-type: none"> • mít potřebu dozvědět se více • poznávat prostředí, v němž žije (domov, škola, obec, okolí domova, okolí školy, život a dění v obci – doprava, ulice, obchody, lékař, důležité instituce, nákupy) • projevovat zájem o vědu a techniku (technické přístroje, se kterými se dítě setkává) • vnímat přírodu všemi smysly
Návrhy dílčích témat pro realizaci	Poznáváme svět, Cestování, Dopravní prostředky, Naše město, země, národnosti...

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
si všímá dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem	osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)	rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo	rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit	zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.) poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá	osvojení si věku přiměřených praktických dovedností	zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku	poznávání jiných kultur	vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem	vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností	chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
	vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)	chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené

6.1.9 Vodník Všeználek - Kapka moudrosti

Název integrovaného bloku	Vodník Všeználek - Kapka moudrosti
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	<p>Vodník Všeználek se chystá na svůj čas, kdy opustí své místo u rybníka a vydá se po cestě, která vede daleko za jeho rybník. Aby se mu dobře vedlo, naučíme ho</p> <ul style="list-style-type: none"> • respektovat mravní zásady, projevovat úctu ke všemu živému • poznávat sám sebe (individuální charakteristiky, osobnost, právo být sám sebou) • dorozumívat se mezi lidmi (zvuky, gesta, řeč, slova, věty, písmena, čísla, symboly) • rozpoznávat číselné a matematické pojmy (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství) • vnímat prostorové pojmy a souvislosti (v prostoru i v rovině, uspořádání předmětů)
Návrhy dílčích témat pro realizaci	Už jsme skoro školáci, Umíme pomáhat a starat se o druhé...

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
se učí nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede	rozvoj fyzické i psychické zdatnosti	vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
		koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům		postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti	osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)	chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní	osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)	naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) poznat některá písmena a číslice, popř. slova poznat napsané své jméno sledovat očima zleva doprava sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech utvořit jednoduchý rým poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma chápat slovní vtip a humor
chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování	posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)	bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod. odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná rozhodovat o svých činnostech
	rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet	dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
si uvědomuje svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu	se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané	začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
	rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách	všímat si změn a dění v nejbližším okolí

6.1.10 Vodník Všeználek - Kapka šikovnosti

Název integrovaného bloku	Vodník Všeználek - Kapka šikovnosti
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	<p>Vodník Všeználek se chystá na svůj čas, kdy opustí své místo u rybníka a vydá se po cestě, která vede daleko za jeho rybník. Aby se mu dobře vedlo, naučíme ho v Kapce šikovnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> všímat si lidí a jejich vlastností (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly) rozlišovat společenské role (dítě, dospělý, rodič, učitelka, role dané pohlavím či zaměstnáním) chápat, že každý jsme jiný (přirozená různost lidí) uplatňovat a dodržovat pravidla vzájemného styku (ohleduplnost, tolerance, spolupráce) sdělovat (knížky, film, divadlo) zajímat se o práci, pracovní činnosti a role (pracovní předměty, pomůcky, nástroje, jednoduché pracovní úkony a činnosti, řemesla, povolání, zaměstnání)
Návrhy dílčích témat pro realizaci	Taky budu velký, Svět dospělých, Povolání, Rodina

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
se učí svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat	získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci	zorganizovat hru
		vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
si uvědomuje, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky	osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí	uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc) utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost	rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí	zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim
průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím	posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)	přirozeně a bez zábrán komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
se učí s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění	rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)	řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“

6.1.11 Vodník Všeználek - Kapka loučení

Název integrovaného bloku	Vodník Všeználek - Kapka loučení
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	<p>Vodník Všeználek se chystá na svůj čas, kdy opustí své místo u rybníka a vydá se po cestě, která vede daleko za jeho rybník. Aby se mu dobře vedlo, naučíme ho v Kapce loučení</p> <ul style="list-style-type: none"> • mít potřebu dozvědět se více • porozumět vztahům mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, cizí lidé, ochrana osobního bezpečí) • vědět, co je nebezpečné (nebezpečné předměty, přístroje, kontakt se zvířaty, s látkami ohrožujícími zdraví, běžné přírodní a povětrnostní jevy, situace hromadně ohrožující) • chránit své bezpečí (varování před úrazy, nebezpečím hrozícím při hrách, v dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi, věcmi a jevy)
Návrhy dílčích témat pro realizaci	Rozloučení s předškoláky, Výlety, Těšíme se na prázdniny

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog	rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu	formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých	rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit	prožívat radost ze zvládnutého a poznaného uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit	vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách	chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
se chová při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné	ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými	chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout		uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)	osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě	mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.) mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
	seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu	zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)

6.2 Popis zpracování třídního vzdělávacího programu

Vzdělávací obsah se stanovuje pro celou věkovou skupinu společně, tj. pro děti ve věku od 2 do 6 (7) let. Je zpracován do bloků, které jsou konkretizovány na úrovni tříd. Integrují všechny vzdělávací oblasti, vzájemně se prolínají a prostupují. Bloky sjednocují to podstatné, pedagogy nespazují a neomezují a umožňují jim plánovat konkrétní činnosti s ohledem na vzdělávací podmínky jednotlivých tříd. Učitelky společně plánují programy na jednotlivých třídách, s důsledným uceleným a promyšleným naplňováním dílčích cílů, očekávaných výstupů a jejich propojení s konkrétními praktickými a intelektovými činnostmi dětí. Integrované bloky představují závaznou strukturovanou formální nabídku. Jsou pro pedagogy společnou oporou, která sjednocuje pojetí a zaměření celé školy a současně ponechává dostatek prostoru dětem i pedagogům.

6.3 Dílčí projekty a programy

Dílčí projekty a programy plánují a realizují učitelky ve svých třídách vzhledem k zaměření třídních TVP, věku a zájmu dětí, aktuální nabídce ze stran ostatních subjektů – ZŠ, SVČ, Střediska ekologické výchovy – vzdělávání pedagogů (Lipka, Sluňákov) ...

Celá škola se pravidelně zapojuje do projektů Celé Česko čte dětem, Uklidíme si svět (Recyklohraní), Mrkvička (Sluňákov, Centrum ekologických aktivit města Olomouce, o.p.s.),

7 Systém evaluace

Oblast	Cíle a kritéria	Nástroje	Časové rozvržení	Zodpovědnost
Koncepce a rámec školy	Soulad ŠVP PV – TVP – RVP PV, hodnocení naplňovaných záměrů	Hospitace, pedagogické rady, konzultace hodnocení TVP průběžně kontroly a hospitace	Dle plánu (hospitace, pedagogické rady) Dle potřeby (konzultace) 1x ročně (hodnocení TVP) Průběžně (průběžné kontroly a hospitace)	Ředitelka Zástupkyně ředitelky Učitelky
Pedagogické vedení školy	Organizace života dětí, organizace vzdělávacího procesu. Rozdělení kompetencí a odpovědností. Hodnocení materiálních podmínek, kvality prostředí.	Pedagogické rady, průběžné kontroly, školní a mimoškolní akce, TVP, specializace a kompetence pedagogů, provozní porady, hodnotící dotazník, výroční zpráva	Podle plánu (pedagogické rady, provozní porady), průběžně (průběžné kontroly, školní a mimoškolní akce, TVP), 1x ročně (specializace a kompetence pedagogů, hodnotící	ředitelka, zástupkyně ředitelky, učitelky

Oblast	Cíle a kritéria	Nástroje	Časové rozvržení	Zodpovědnost
			dotazník, výroční zpráva)	
Kvalita pedagogického sboru	Osobní rozvoj pedagogů: DVPP a uplatnění poznatků z DVPP ve vlastní práci, autoevaluace vlastního vzdělávacího a osobnostnímu růstu. Vlastní vzdělávací práce.	DVPP, pozorování, konzultace, pedagogické rady, hospitace, profesní portfolia pedagogů, sebehodnotící dotazník	průběžně	Ředitelka, zástupkyně ředitelky, učitelky
Vzdělávání	Zhodnocení průběhu vzdělávání z hlediska používaných metod a forem práce se záměry v této oblasti ŠVP	Pozorování, vzájemné hospitace, konzultace pedagogů, pedagogické rady, hospitace, týdenní plán vzdělávací nabídky – sběr dat evaluace	Průběžně, podle potřeby (pozorování, vzájemné hospitace, konzultace pedagogů), podle plánu (pedagogické rady, hospitace), 1x týdně (týdenní plán...)	ředitelka, zástupkyně ředitelky, učitelky
Vzdělávací výsledky	Zhodnocení naplnění stanovených záměrů, zrealizované vzdělávací nabídky, zhodnocení témat dle zajímavosti vzdělávací nabídky, dle návaznosti, časového rozvržení, naplnění cílů jednotlivých oblastí RVR PV, soulad TVP – ŠVP. Zhodnocení diagnostiky dětí – přehledy o rozvoji a vývojových pokrocích dítěte, zhodnocení PLPP, IVP, zhodnocení osobních pokroků dětí s OŠD. Začlenění environmentálního vzdělávání do TVP, jeho prolínání jednotlivými bloky a tematickými celky, soulad s cíli v ŠVP s TVP,	Konzultace, pedagogické rady, záznamy do TVP – evaluace, zhodnocení TVP jednotlivých tříd. Záznamy do diagnostického záznamu dítěte	Průběžně (konzultace, záznamy do TVP – evaluace, diagnostické záznamy dítěte), podle plánu (pedagogické rady), 1x ročně (zhodnocení TVP	ředitelka, zástupkyně ředitelky, učitelky

Oblast	Cíle a kritéria	Nástroje	Časové rozvržení	Zodpovědnost
			jednotlivých tříd)	
Podpora dětí při vzdělávání (rovné příležitosti)	Rovnost v postavení dětí, respektování přirozených dětských potřeb, pravidla soužití, komunikace, pedagogický styl, podpora sociálního citění, vytváření vzájemných pozitivních vztahů. Zajištění podpory dětem s potřebou podpůrných opatření.	Hospitace, průběžné kontroly, sebehodnocení – hodnotící dotazník, PLPP, IVP.	Podle plánu (hospitace), průběžně (průběžné kontroly, PLPP, IVP), 1x ročně (sebehodnocení – hodnotící dotazník)	ředitelka, zástupkyně ředitelky, učitelky